

Letno poročilo 2024

Poslovno poročilo - državni muzeji

Splošni del

Predstavitev javnega zavoda

Slovenski etnografski muzej

Metelkova 2, 1000 Ljubljana

v.d.direktor: Blaž Verbič

Mobilni telefon v.d.direktorja: 031 892 628

Opis sedanjega položaja

Ustanovitev, delovanje in poslanstvo Slovenskega etnografskega muzeja (SEM) opredeljujejo ustanovni akti javnega zavoda (Ministrstvo za prosveto Kraljevine Jugoslavije, Pokrajinska uprava za Slovenijo, dne 17.7.1923 ustanovi SEM na temelju etnografskih zbirk Kranjskega deželnega muzeja, Sklep o ustanovitvi JZ Slovenski etnografski muzej z dne 12. 12. 1996 in 23. 6. 2003, UL RS 60/03, sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ustanovitvi JZ Slovenski etnografski muzeja z dne 13.2. 2009, UL RS 11/2009). V letu 2023 je SEM praznoval 100-letnico svoje ustanovitve.

SEM se je l. 1997 preselil iz zgradbe Narodnega muzeja Slovenije (nekdanjega Kranjskega deželnega muzeja) na Metelkovo 2 v Ljubljani, kjer ima v upravljanju upravno in razstavno hišo ter depoje. Od 1.5.2022 ima najete dodatne depojske prostore v BPT d.o.o., Tržič za obdobje 15 let.

V razstavni hiši sta bili postavljeni dve večji stalni razstavi (Med naravo in kulturo in Jaz, mi in drugi: podobe mojega sveta). Jeseni l. 2022 smo razstavo Jaz mi in drugi podrli z namenom postavitve nove stalne razstave, s katero je muzej obeležil tudi svojo 100 letnico. Del razstavne hiše je namenjen večjim in manjšim občasnim razstavam ter izvajanju pedagoške dejavnosti. V l. 2021 prenovljenem pritličju je odprta novo zasnovana in opremljena muzejska Trgovina SEM, del pritličja je namenjen pedagoškim in andragoškim dejavnostim ter kotičku Mali mojster za najmlajše, ki skupaj s Tkalskim ateljejem tvori Atelje SEM. Del prostorov v pritličju razstavne hiše se oddaja lončarski delavnici ter gostinstvu (Kavarna SEM). S prenovo pritličja je SEM pridobil dodatni prostor za garderobe, ustrezno umestil varnostnika, odprl avlo v transparenten prostor namenjen razstavam in dogodkom, nekdanja Plečnikova trgovina Lectarija je l. 2022 postala del stalne postavitve v 1. nadstropju muzeja, kjer je SEM s preureditvijo pridobil nov razstavni prostor.

Od l. 2011 SEM opravlja dela in naloge nacionalnega Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine. S pomočjo strokovnega dela v SEM so bile uspešno uvrščene na Unescov reprezentativni seznam nesnovne dediščine človeštva, sedem enot.

Pomembna je aktivna vpetost in povezovanje muzeja tako s sorodnimi institucijami kot drugimi skrbniki dediščine ter drugimi institucijami, ki se ukvarjajo s proučevanjem in raziskovanjem na področju etnologije in antropologije. Muzej ima status raziskovalne institucije in sodeluje v nekaterih znanstveno-raziskovalnih programih.

Z vpetostjo v mednarodni prostor SEM skrbi za promocijo slovenske kulturne dediščine. Sodeluje s Slovenci v sosednjih državah, s čimer utrjuje zavedanje o enotnem slovenskem kulturnem prostoru.

Strokovni sodelavci SEM so dejavni člani v različnih nacionalnih in mednarodnih organizacijah ter društvih.

Predstavitev vodstva

- Natalija Polenec, direktorica, mandat od 16.11.2020 – 31.1.2025
- mag. Polona Sketelj in dr. Marko Frelih, vodja Oddelka kustodiatov
- mag. Maja Kostric Grubišič, vodja Službe za komuniciranje in javne programe
- Miha Špiček, vodja Oddelka za dokumentacijo
- Katarina Nahtigal, vodja Oddelka za muzejsko pedagogiko in andragogiko
- Gregor Kos, vodja Oddelka za konservacijo in restavriranje
- mag. Gregor Ilaš, vodja knjižnice

Predstavitev organov javnega zavoda

Svet javnega zavoda Slovenski etnografski muzej, z mandatom od 04.05.2022 do 04.05.2026 sestavljajo člani: Sebastjan Luis Kocmur, predsednik, Jelka Pšajd, namestnica predsednika, Jožica Barbo Hrastar, Jadranka Oblak Tavčar, mag. Adela Pukl.

Strokovni svet javnega zavoda Slovenski etnografski muzej, z mandatom od 7. 11. 2024 do 7. 11. 2028, sestavljajo člani: doc. dr. Urša Valič, predsednica, doc. dr. Saša Poljak Istenič, namestnica predsednice, Nives Cvikel, članica, Danijela Grgič, članica, dr. Tina Palaić, članica, Žiga Rehar, član

Predstavitev dejavnosti

Slovenski etnografski muzej (SEM) je muzej "o ljudeh, za ljudi", muzej kulturnih istovetnosti, prostor dialoga med preteklim in sedanjim, med svojo in drugimi kulturami, med naravo in civilizacijo. SEM je

kulturno stičišče in srečevališče, ki si prizadeva za pospeševanje poznavanja in spoštovanja etnološke dediščine v družbi.

Dejavnosti SEM (5. člen Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda SEM – izvleček najpomembnejših): identificira, dokumentira, preučuje in interpretira ter vrednoti premično in nesnovno dediščino ter jo predstavlja javnosti na podlagi zbiralne politike in poslanstva muzeja; zbira, izvaja akcesijo in inventariziranje premične dediščine na podlagi zbiralne politike in poslanstva muzeja; varuje in hrani zbirke ter jih dopolnjuje v skladu s poslanstvom muzeja; aktivno sodeluje pri slovenskem in mednarodnem kulturnem in znanstvenem sodelovanju z drugimi muzeji, raziskovalnimi ustanovami, drugimi državnimi javnimi zavodi in RTV Slovenija; razvija vlogo osrednjega muzeja za področja svojih zbirk v sodelovanju s slovenskimi muzeji, z zbiralci, z uporabniki muzeja in muzejskimi partnerji; v vlogi državnega muzeja skrbi za enotne standarde za varovanje in hranjenje etnološke dediščine; skrbi za izobraževanje strokovnih sodelavcev; pripravlja in izvaja javne (pedagoške in andragoške) programe za različne skupine uporabnikov; vsaj enkrat letno pripravi študijske razstave na podlagi lastnih zbirk, pri razstavah sodeluje z domačimi in tujimi muzeji ter drugimi partnerji; razvija raznovrstne, kakovostne in številne javne programe; komunicira z različnimi javnostmi na različnih platformah, ustvarja nove ideje, predmete in uporabnike tako znotraj kot tudi zunaj muzejskega okolja z uporabo različnih metod dela muzejskega komuniciranja, promovira muzejsko ponudbo in trži muzejske programe.

Obseg delovanja

SEM je državni, osrednji etnološki muzej s slovenskimi zbirkami in zbirkami ljudstev sveta, s področja materialne in nesnovne kulture. Strokovno skrbi za njihovo ohranjanje, varovanje, preučevanje, spoznavanje in razumevanje. Predstavlja in sporoča védenja o tradicijski kulturi na Slovenskem in o kulturah nekaterih drugih ljudstev sveta; o materialni kulturni dediščini vsakdanjih in prazničnih načinov življenja ter o dediščini znanj, vrednotenj, tehnik, modrosti in ustvarjalnosti v slovenskem etničnem prostoru, v diaspori in drugod.

Za predmetne zbirke skrbijo specializirani muzejski kustosi in strokovnjaki v kustodiatih na Oddelku kustodiatov: Kustodiat za stavbarstvo, notranjo opremo in bivalno kulturo, Kustodiat za obrt in trgovino, Kustodiat za duhovno kulturo, Kustodiat za ljudsko likovno umetnost in slikovne vire, Kustodiat za kmečko gospodarstvo in promet, Kustodiat za oblačilno kulturo in tekstil, Kustodiat za družbeno kulturo, Kustodiat za etnografski film, Kustodiat za zbirke iz Azije, Avstralije in Oceanije ter Kustodiat za zbirke iz Afrike in Amerike. Za zbirke dokumentacijskega gradiva skrbi Oddelek za dokumentacijo. Muzej ima tudi Oddelek za konserviranje in restavriranje, Službo za javne programe in komuniciranje in specialno knjižnico. SEM je Koordinator varstva nesnovne kulturne dediščine in ima Oddelek za nesnovno kulturno dediščino. V letu 2023 je SEM s sprejetjem nove sistemizacije vzpostavil Oddelek za trajnostni razvoj in skupnostne prakse, v sklopu katerega delujejo zaposleni na EU projektih, povezanih s trajnostnimi smernicami.

Poročilo o doseženih ciljih in rezultatih

Zakonske in druge pravne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje posrednega uporabnika

- STRATEŠKI NAČRT SLOVENSKEGA ETNOGRAFSKEGA MUZEJA za obdobje od 2021 do 2025, na katerega je dal soglasje svet zavoda na 22. redni seji dne 27. 5. 2021 in ga je sprejela direktorica dne 22. 7. 2021.
- ZAKON O VARSTVU KULTURNE DEDIŠČINE (Uradni list RS, št. 16/2008 s spremembami in dopolnitvami; v nadaljevanju: ZVKD-1),
- Sklep o ustanovitvi javnega zavoda SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ (Uradni list RS, št. 60/03, 11/09 in 66/16)
- in
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE),
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb in 105/22 – ZZNŠPP)
- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-10 in 76/23),
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE),
- Zakon o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01),
- Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev (Uradni list RS, št. 47/12),
- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031 (ReNPK24–31), Uradni list RS, št. 61/24,
- Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah (Uradni list RS, št. 102/10),
- Pravilnik o postopku izdaje dovoljenj za izvoz in iznos predmetov kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 26/11),
- Pravilnik o strokovnih izpitih na področju varstva kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 32/18),
- Pravilnik o pridobivanju nazivov v dejavnostih varstva kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 47/18)
- Pravilnik o registru kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 66/09,)

- Zakon za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R, 77/17 – ZMVN-1, 33/19 – ZMVN-1A, 72/19, 174/20 – ZIPRS2122 in 139/22 – ZSPJS-AA),
- Zakon o skupnih temeljih sistema plač v javnem sektorju (ZSTSPJS, Uradni list RS, št. 95/24),
- Zakon o ohranjanju in razvoju rokelstva (ZORR) (Uradni list RS, št.78/2023 z dne 19.07.2023).

Dolgoročni cilji posrednega uporabnika, ki izhajajo iz večletnega programa dela in razvoja posrednega uporabnika oz. področnih strategij in nacionalnih programov

- Povečanje prepoznavnosti identitete SEM, poznavanja in ozaveščanja o etnološki, snovni in nesnovni dediščini v Sloveniji in mednarodnem prostoru; strokovno sodelovanje in mreženje med institucijami in strokovnjaki na nacionalnem in v mednarodnem prostoru, sodelovanje z različnimi sorodnimi institucijami in skrbniki kulturne dediščine, sodelovanje z nevladnimi organizacijami, umetniki in drugimi kreativnimi generatorji, spodbujanje sodelovanja med kulturnimi institucijami na muzejski ploščadi Metelkova in povezovanje ter razvijanje kulturnega turizma.
- Postavljanje razstav z aktualnimi, angažiranimi in interdisciplinarnimi temami za različne ciljne skupine s sodobnimi muzeološkimi pristopi, poglobljanje sodelovanja med kustodiat, oddelki, službami muzeja v vseh fazah priprave in povečanje atraktivnosti stalnih razstav.
- Izboljšanje izkušnje obiskovalcev z ureditvijo razstavne hiše v varen, odprt, dostopen in prijazen prostor namenjen učenju, raziskovanju, doživetju, druženju različnim obiskovalcem in skupinam ter spodbujati nova doživetja z nadgradnjo ponudbe programskih kreativnih aktivnosti na različnih nivojih: pedagoški in andragoški program, javni program dogodkov v muzeju, na muzejski ploščadi in drugih javnih površinah.
- Povečanje dostopnosti do muzejskih zbirk z razstavljanjem zbirk in predmetov SEM shranjenih v depoju ter preko spletnih medijev ter z digitalizacijo muzejskega gradiva, predmetov in bogatega gradiva fototeke SEM in digitalizacijo in virtualizacijo razstav; razvijanje spletnega in digitalnega zunanjega in internega komuniciranja. Zagotavljanje dostopnosti in urejenosti kabinetnih prostorov, knjižnice s čitalnico, konservatorskih in restavratorskih delavnic in depojev.
- Izvajanje in uresničevanje poslanstva in matičnosti: evidentiranje gradiva na terenu v sodelovanju z ustanovami, skupnostmi in posamezniki.

Letni cilji posrednega uporabnika, zastavljene v obrazložitvi finančnega načrta posrednega uporabnika ali v njegovem letnem programu dela - kratek povzetek letnih ciljev iz programa dela

- Proučevanje je potekalo v skladu z načrtom in manjšimi odstopanji. Odstopanja so bila predvsem posledica dveh dolgotrajnih bolniških odsotnosti med kustosi.
- Osrednji programski cilj je bila priprava drugega dela nove stalne razstave. Prvi del razstave smo odprli junija leta 2023 (Človek in čas: Prvih 100), odprtje drugega dela (Človek in čas: Od ponedeljka do večnosti) pa smo zaradi kompleksnosti projekta in dolgotrajne bolniške odsotnosti kustosinje prestavili na I. 2024. Razstava je bila dana na ogled javnosti 2. julija 2024, velika slovesnost ob zaključenem projektu Človek in čas pa je bila 18. septembra 2024. Avtorji razstave so bili mag. Ralf Čeplak Mencin, mag. Gregor Ilaš, Katarina Nahtigal, Natalija Polenec, dr. Tanja Roženberger, mag. Polona Sketelj, dr. Nadja Valentinčič Furlan, Blaž Verbič, dr. Janja Žagar in dr. Nena Židov. Razstava pripoveduje o človekovem odnosu do časa, o doživljanju, dojemanju in razumevanju tega znanega, a hkrati skrivnostnega spremljevalca življenja. Razstava je razdeljena na pet sklopov, vsakemu sklopu je namenjen svoj prostor na razstavi.

Poleg drugega dela nove stalne razstave smo v letu 2024 načrtovali in izvedli postavitev dveh večjih občasnih razstav; lastna razstava avtorice dr. Bojane Rogelj – Škafar Maksim Gaspari: Ustvarjene podobe naroda (od 24.10.2024 do 31.10.2025) in medinstitucionalna razstava Azija sredi Ljubljane: Življenje Skuškov zbirke (od 29.05.2024 do 31.08.2025).

- Skrb za digitalizacijo in spletno dostopnost z zanimivimi vsebinami

Digitalizacija in virtualizacija so postali pomemben in skoraj samoumeven programa SEM. Digitalna dostopnost in apliciranje digitalnih vsebin v muzej ter inovativni način za privabljanje različnih javnosti so se izkazali za potrebne in zato skrbno izbiramo programe, ki jih lahko implementiramo skozi sredstva namenjena digitalizaciji. Skrbimo za to da je čim več vsebin dostopno najširši javnosti preko spletne strani SEM, prav tako nadaljujemo z izdelavo virtualnih sprehodov po razstavah.

- Prehajanje vsebin med muzejsko hišo in muzejsko ploščadjo, povezovanje z muzeji na Metelkovi

V SEM se aktivno vključujemo in se povezujemo s sorodnimi institucijami na muzejski ploščadi Metelkova, stremimo k povečani prepoznavnosti in splošni popularizaciji vse-muzejskega prostora tako, da vse več vsebin skušamo povezovati z zunanjimi površinami, vrtom Kavarne SEM in muzejsko ploščadjo, pri čemer je neobhodno mreženje in sodelovanje z drugimi muzeji z Metelkove (NMS, MSUM), z različnimi sorodnimi institucijami in skrbniki kulturne dediščine, z nevladnimi organizacijami, umetniki in nenazadnje s Turizmom Ljubljana (LUVfest in Teden ljubljanskega turizma), s katerim v posameznih projektih krepimo izvajanje

(ter razvijanje) kulturnega turizma. Npr.: Poleg občasnih skupnih vstopnic muzejev na Metelkovi, ki so tematsko obarvane, pripravljamo skupne poletne počitniške delavnice za otroke (Počitniški 3M); na ploščadi SEM organizira sejme rokodelcev, postavlja inštalacije, na ograjo kavarne postavlja panojske razstave (razstava državnih muzejev), vključuje se v kulturne programe, vzpostavljeno je sodelovanje s Kinodvorom (projekcija filma na temo, povezano z vsebinami SEM), poteka redno sodelovanje s fakultetami (FF UNI LJ; Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo in Oddelek za azijske študije), ZRS ZAZU in ZRS Koper, z Unescom, ICOM Slovenija, obeležitev Mednarodnega muzejskega dne, Poletne muzejske noči, Dnevov evropske kulturne dediščine – DEKD...

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev, upošteva fizične, finančne in opisne kazalce, določene v obrazložitvi finančnega načrta posrednega uporabnika ali v njegovem letnem programu dela po posameznih področjih dejavnosti.

Letni cilji SEM sledijo ciljem strateškega načrta SEM. Zastavljeni so tako pri zasledovanju doseganja zastavljenih rezultatov I. sklopa (inventarizacija, digitalizacija, restavriranje, konserviranje, proučevanje) kot z izvajanjem programa II. Sklopa. Cilji so bili v večjem delu izvedeni.

I.sklop

Inventarizacija

V letu 2024 smo nadaljevali z inventariziranjem muzejskih predmetov ter z načrtnim in rednim pregledom muzejskih predmetov v depojih. Določene zbirke smo ponovno fotografirali z namenom dviga kvalitete fotografij. Nadaljevalo se je urejanje novega depoja v BPT Tržič z namenom ureditve oglednega depoja.

V letu 2024 je potekala tudi redna inventura muzejskih predmetov, kar je zahtevalo veliko angažiranosti vseh kustosov.

Na Oddelku za dokumentacijo smo v letu 2024 nadaljevali z inventarizacijo digitalnih terenskih fotografij, dokončali smo urejanje zbirke fotografij Mlinov in žag fotografa Tomaža Kočarja, uredili smo še novo pridobljeno zbirko barvnih fotografij slovenskih kapelic in znamenj, ki jih je posnela Marija Arko. Nadaljevali smo tudi z zastavljenim procesom študijskega fotografiranja muzejskih predmetov.

V bazi podatkov Galis smo v letu 2024 načrtovali v modulih *Fototeka* in *Digitalna* naslednje inventarizacije:

- zbirka digitalnih terenskih fotografij realizirano 1115 enot,
- fotografiranje predmetov realizirano 500 enot,
- zbirka fotografij Tomaža Kočarja realizirano 750 enot,
- zbirka fotografij Marije Arko realizirano 791 enot

V letu 2024 smo postavili večjo razstavo o Maksimu Gaspariju. Zato je bila večja pozornost na urejanju Gasparijeve zbirke (2023 in 2024 odkup razglednic in prvonatisov) ter digitalizacija novo pridobljenega gradiva.

V letu 2024 smo načrtovali na novo inventarizirati 475 predmetov. Vseh inventariziranih predmetov konec leta 2024 v muzeju je 31263 predmetov.

Konserviranje in restavriranje

V letu 2024 se je delo v oddelku za konserviranje in restavriranje delilo na: preventivno konservacijo najbolj ogroženih predmetov v depojih ter na konserviranje-restavriranje predmetov za potrebe razstav: razstava o Maksimu Gaspariju v SEM, Skušкова zbirka, gradivo Borisa Kuharja ob obletnici Goričan, ureditev zbirke iz Konga, ocena stanja predmetov muzeja na prostem-Jurčičeva domačija, oblačilni videz Ljubljančanov (Mestni muzej Ljubljana), dezinfekcija novo pridobljene čevlarske delavnice iz Vranskega ter redni pregled stanja vseh predmetov v depojih in ustrezno ukrepanje ob morebitni okužbi.

Načrtovano število konserviranih-restavriranih predmetov je bilo 90, realizirano 155.

Načrtovano število preventivno konserviranih predmetov je bilo 600, realizirano 713.

Načrtovano število naravoslovnih preiskav je bilo 5, realizirano 8. Načrtovano število konserviranih-restavriranih predmetov za druge naročnike je bilo 5, realizirano 9.

Proučevanje premične kulturne dediščine

Pri proučevanju premične kulturne dediščine je bilo realiziranih 60 projektov, toliko kot je bilo načrtovanih. Pri proučevanju so sodelovali vsi strokovni oddelki in vsi strokovni delavci (z izjemo zaposlenih na dolgotrajni bolniški odsotnosti).

Digitalne vsebine

SEM že več let uspešno izvaja digitalizacijo in na ta način širi dostopnost etnološke kulturne dediščine in muzejskih zbirk. Stalnica muzeja so digitalizacija večjih razstav SEM z virtualnimi sprehodi po razstavah, priprava promocijskih videov, digitalne vsebine na razstavah, ter digitalizacija vsebin, ki so namenjene v izobraževalne namene (za otroke). S tem delom bo SEM nadaljeval tudi v letu 2025.

Zelo pomembno je tudi digitaliziranje fotografskega gradiva in publikacij SEM (npr. Etnologa), saj s tem izboljšujemo dostop do zbirk ter muzejskega dela, obenem pa to omogoča nove načine pridobivanja in vključevanja občinstva. Obiskovalce vključujemo tudi z digitalnim zbiranjem življenjskih zgodb, izkušenj in pogledov, ki tako soustvarjajo mozaik video pripovedi na spletni strani SEM.

Med digitalnimi vsebinami izpostavljamo delo na spletni strani SEM - redno objavljanje vsebin, programov, novic in gradiva SEM – to je direktna digitalna vez z javnostjo.

V letu 2024 smo na novo postavili dva virtualna sprehoda po razstavi: Človek in čas: Od ponedeljka do večnosti ter Mi za mizo: Od snovnega do simbolnega.

Nakup strokovne literature

V letu 2024 smo nadaljevali z nakupi strokovne literature za potrebe strokovne knjižnice. Kupili smo 37 monografskih publikacij in 5 serijskih publikacij.

II.sklop

Po programu in odločbi MK je SEM

- Uspešno izvedel **Javni program 2024**, ki je obsegal dopolnjevanje stalnih razstav s priložnostnimi in manjšimi razstavnimi projekti, tudi gostovanja izven muzeja, ter obsežen celoletni javni program.

SEM je v živo realiziral skupaj 678 vsebin, prireditev in dogodkov (lastnih in gostujočih), kar je povprečno 2 vsebini na dan od januarja do decembra 2024. Na družbenih omrežjih je pripravil 1.744 objav. Skupaj program v živo in na spletu: 2.422.

Letni razstavni cilji znotraj Javnega programa 2024 so bili v večjem delu izvedeni, izvajali so se vsi načrtovani razstavni programi:

- Dopolnjevanje vsebin stalne razstave Človek in čas z 1 osebno razstavo obiskovalcev (Smetumet: Morje čikov: Človek v času plastike)
- Tematske večere, kot so pogovori, glasbeni dogodki, javna vodstva idr.
- Manjši razstavni projekti: Ponikovske mačkare (SEM kot Koordinator NKD); Ples – Živa dediščina Evrope v gibanju; France Marolt in njegove zapuščine
- SEM je uspešno gostoval: na Krakovskem nasipu v Ljubljani s panojsko razstavo Azija sredi Ljubljane: Skušкова zbirka v Slovenskem etnografskem muzeju; v Mestnem muzeju Idrija z razstavo Na obisku doma: Podobe naših ljudi, krajev, šeg in navad pred 70 leti
- Sodeloval je in gostil skupno panojsko razstavo nacionalnih muzejev Slovenije ob MMD z naslovom Muzeji za izobraževanje in raziskovanje
- Uspešno je izvedel (in presegel) zastavljeni javni program na vseh stalnih in občasnih razstavah, med drugim seminar Ustvarjajmo z ljudskim plesom, Rokodelski SEMenj, pripravil in izvedel programe za posebne muzejske dneve, dneve odprtih vrat ter sodeloval z licenciranimi turističnimi vodniki.
- Zaključena je prva faza priprave vsebin Kulture sveta v slovenskih pisnih, arhivskih in muzejskih virih od 1800 – 1950 za e-brskalnik; zbiranje fotografskega in arhivskega gradiva, skeniranje, pregled periodike, sodelovanje z Gorenjskim muzejem
- Dodatno je muzej izvedel 3 manjše priložnostne razstave: Plavajoče oblike (ob Gregorjevem, v sodelovanju s Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo), razstavo

Edinstven trenutek, enkratna priložnost (razstava o tradicionalni pripravi in pitju japonskega čaja; Društvo Urasenke Tankokai Slovenija v sodelovanju s SEM) in fotografska razstava Andrej in Marija Štremfelj: Nepalski vrhovi (ob nepalskem praznovanju Dan Sagaramathe).

V letnem načrtu prijavljen program razstav je bil v celoti izveden.

- **Človek in čas: Od ponedeljka do večnosti**, drugi del stalne razstave
- **Maksim Gaspari: Ustvarjene podobe naroda** (v prijavi pod naslovom: Maksim Gaspari – ustvarjalec vizualne identitete Slovencev)
- **Azija sredi Ljubljane: Življenje Suškove zbirke** (v prijavi pod naslovom Suškova kitajska zbirka)
- Razstavi: **Popotovanje spomina preko krajin Alžirije v 60.letih 20. stoletja** in **Prepletenost svetov: Zunajevropske zbirke v obdobju neuvrščenosti** (Razstava je bila dvodelna, saj je bila tema Muzej neevropskih kultur Goričane: 60-letnica ustanovitve je bila združena v razstavi Prepletenost svetov: Zunajevropske zbirke v obdobju neuvrščenosti); v prijavi pod naslovom: Trodelna razstava: Muzej neevropskih kultur Goričane: 60-letnica ustanovitve; Tri kustodinje in neuvrščena Afrika; Alžirija 1963 – 1967: Oaza spomina
- **Čebelarstva kultura in umetnost Slovenije** (v prijavi pod naslovom Čebelarstvo v Sloveniji), gostovanje na Kitajskem.

Skupaj je SEM v letu 2024 pripravil: 26 razstav in 2 virtualna sprehoda; od tega 1 nova stalna razstava (drugi del), 1 osrednja lastna razstava, 3 lastne manjše občasne razstave, 3 medinstitucionalne razstave, 5 gostujočih razstav (od tega 3 manjše), 1 zunanjo razstavo (ograja pred Kavarno SEM), s 5 razstavami je SEM gostoval po Sloveniji in s 7 razstavami v tujini (tudi kot Koordinator NKD) in je pripravil 2 virtualna sprehoda.

Razen tega je SEM kot Koordinator varstva nesnovne kulturne dediščine v letu 2024 izvedel

- Razstava Ponikovske mačkare, SEM, 8. 2. – 10. 3. 2024,
Na manjši priložnostni razstavi Ponikovske mačkare avtorice Adele Pukl je bila predstavljena pustna šega, ki je leta 2015 vpisana v Register nesnovne kulturne dediščine.
- Razstava Ples - Živa dediščina Evrope v gibanju v okviru projekta Dance as ICH, New models of facilitating participatory dance events / Ples kot nesnovna kulturna dediščina: Novi modeli omogočanja participativnih plesnih dogodkov, SEM, 10. 10. 2024,

- V okviru projekta je bila 10. 10. 2024 odprta razstava Ples - Živa dediščina Evrope v gibanju, ki jo sestavlja skupna razstava vseh partnerjev v projektu in del, ki v širšem kontekstu predstavlja varovanje nesnovne kulturne dediščine v Sloveniji. Ta del je zasnovan kot nova stalna postavitev, v fokusu katere je trenutno ples, v bodoče pa ga želimo nadgraditi z vsebinami povezanimi z enotami, ki so in bodo vpisane v Register.
- Gostovanje razstave Mi smo nesnovna dediščina, Pariz, Francija, november 2023 – april 2024,
- Na sedežu Unesca v Parizu je med novembrom 2023 in aprilom 2024 na ogled razstava z naslovom We are Living Heritage (Mi smo nesnovna dediščina), ki je bila posvečena 20. obletnici Unescove Konvencije o varovanju nesnovne kulturne dediščine (2003), ki smo jo obeleževali v letu 2023. Na razstavi je bil predstavljen izbor elementov nesnovne kulturne dediščine, ki odražajo bogastvo nesnovne kulturne dediščine s celega sveta. Z dvema fotografijama je bila predstavljena tudi nesnovna kulturna dediščina iz Slovenije, in sicer čebelarstvo in tradicije reje lipicancev. Fotografsko gradivo je prispeval SEM/Koordinator (čebelarstvo je bilo predstavljeno s fotografijo Blaža Verbiča iz SEM).
- Razstava Vrbišče šjme, Pavlovčeva galerija, Ilirska Bistrica, 18. 1. – 14. 2. 2024,
- SEM/Koordinator je med 18. 1. in 14. 2. 2024 v Pavlovčevi galeriji gostoval z razstavo Vrbišče šjme, ki jo je pripravil v sodelovanju z Občino Ilirska Bistrica in TIC Ilirska Bistrica. Razstava avtorice Adele Pukl je bila pred tem že na ogled v SEM (2023), predstavljala pa je oprave pustnih likov iz Vrbice pri Ilirski Bistrici, ki jih je SEM za svojo zbirko odkupil leta 2022.
- Razstava Slovenija na Unescovem Reprezentativnem seznamu nesnovne kulturne dediščine človeštva, Guangzho, Kitajska, 20. 4. 2024,
- Na pobudo slovenskega veleposlaništva v Pekingu, Kitajska, je SEM/Koordinator pripravil kitajsko-angleško panojsko razstavo in zgibanko Slovenija na Unescovem Reprezentativnem seznamu nesnovne kulturne dediščine človeštva.
- Na panojih in v zgibanki so bile predstavljene enote nesnovne kulturne dediščine iz Slovenije, ki so bile do sedaj vpisane na Unescov Reprezentativni seznam. Razstava je bila na ogled ob priložnosti dogodka European Culture Street, ki je 20. 4. 2024 potekal v Guangzhoju na Kitajskem. Avtorici razstave sta bili Anja Jerin in Nena Židov.
- Razstava Nesnovna dediščina Istre na državnem in Unescovem seznamu, Pokrajinski muzej Koper, Koper, 17. 5. – 12. 6. 2024,

- 17. 5. 2024 je v palači Belgramoni Tacco v Kopru Pokrajinski muzej Koper v sodelovanju z Etnografskim muzejem Istre (Pazin) odprl občasno razstavo Nesnovna kulturna dediščina Istre na državnem in Unescovem seznamu. Fotografsko gradivo za predstavitev enot nesnovne kulturne dediščine, ki so vpisane v slovenski Register nesnovne kulturne dediščine je prispeval SEM/Koordinator.
- Razstava Slovenija na Unescovem Reprezentativnem seznamu nesnovne kulturne dediščine človeštva, Ho Chi Minh, Vietnam, 17. 6. – 2. 7. 2024,
- Na Univerzi Van Lang v mestu Ho Chi Minh, Vietnam, je bila na ogled razstava o nesnovni kulturni dediščini iz Slovenije, ki je vpisana na Unescov Reprezentativni seznam. Razstava, ki jo je pripravil SEM/Koordinator v sodelovanju s slovenskim veleposlaništvom v Pekingu, je bila pripravljena ob obeležitvi tridesete obletnice diplomatskih odnosov med Republiko Slovenijo in Socialistično republiko Vietnam in inavguraciji častnega konzulata Republike Slovenije v Vietnamu. Avtorici razstave sta bili Anja Jerin in Nena Židov.
- Razstava Making paper flowers, Slovenski muzej in arhivi Cleveland, ZDA, 4. 6. – 5. 9. 2024,
- V Slovenskem muzeju in arhivih v Clevelandu, ZDA, je bila na ogled razstava o izdelovanju papirnatih rož avtoric Anje Jerin in Nene Židov. Na panojski razstavi je bila predstavljena dediščina izdelovanja papirnatih rož v Sloveniji skozi zgodovino do danes, ko se s to rokodelsko obrtjo ukvarjajo številni posamezniki in posameznice.
- Razstava Nesnovna kulturna dediščina Slovenije v luči Unescove Konvencije, Slovenski muzej in arhivi, Cleveland, ZDA, na ogled od februarja 2025,
- Na pobudo Slovenskega muzeja in arhivov v Clevelandu, ZDA, je SEM/Koordinator zasnoval razstavo Nesnovna kulturna dediščina Slovenije v luči Unescove Konvencije, ki bo v omenjeni ustanovi na ogled v februarju 2025.
- Razstava o kulinarčni dediščini, Regionalni center za varovanje nesnovne kulturne dediščine v JV Evropi pod okriljem Unesca, Sofija, Bolgarija, ni bilo realizirano v 2024,
- V začetku leta 2024 je SEM/Koordinator na pobudo Regionalnega centra za varovanje nesnovne kulturne dediščine JV Evrope pod okriljem Unesca v namene priprave razstave pripravil gradivo (fotografije, opisi) na temo kulinarčne dediščine, ki je vpisana v Register nesnovne kulturne dediščine, ki pa jo Center v letu 2024 ni realiziral.

Programi za obiskovalce

Pri programih za obiskovalce smo v sklopu pedagoških programov izvedli:

- Interaktivni programi za vrtčevske skupine:
- Programi za osnovnošolce - 15 programov po stalnih in občasnih razstavah za 1., 2., in 3. triado
- Ustvarjalne delavnice za osnovnošolce:
- Počitniški 3M - celotedenski počitniški program muzejev na Metelkovi in Lončarskega ateljeja
- Rojstni dan v SEM
- Vodstva po stalnih in občasnih razstavah za srednješolce in študente - 12 programov po stalnih in občasnih razstavah
- Projektni dnevi
- Muzej kot prostor za aktivno državljanstvo
- Sledi skozi muzejske zbirke: Karierni razvoj za študente
- Mentorstva študentom in dijakom na praksi in pri magistrskih nalogah
- Tekmovanje v kitajskem jeziku za študente in dijake (Konfucijev inštitut)

Skupaj smo v tem sklopu izvedli 308 dogodkov.

V sklopu andragoških programov smo izvedli

- Strokovna in javna vodstva po razstavah z avtorji
- Rokodelske delavnice za odrasle s priseljenkami
- Predavanja, simpoziji, okrogle mize in pogovori
- Dogodki
- Glasba
- Ostali dogodki

Skupaj smo v sklopu andragoških dogodkov izvedli 162 dogodkov.

Poleg tega smo izvedli še dodatne programe in dogodke, namenjene popularizaciji

- Okrogla miza - Dediščina rokodelskih panog

- Idrijsko in Cerkljansko v odsevu terenskih raziskav Slovenskega etnografskega muzeja, predavanje
- Slovenski rokodelski festival
- Degustacije muzejskih delavnic
- Slovenija - dežela, kjer so čebele doma - predavanji, pripovedovanje in delavnica poslikave panjskih končnic
- Muzejska pedagogika in sodelovanje s skupnostmi ter etnologija in kulturna antropologija ob Letu učiteljev FF - sodelovanje na prvem in drugem pogovornem večeru
- Skupnost muzejev Slovenije v SEM; dogodki, srečanja sekcij, posveti (SEM kot koordinator in gostitelj dogodkov čez celo leto; 9 dogodkov)
- ICOM Slovenija v SEM (SEM kot koordinator in gostitelj; 2 dogodka)
- Slovensko etnološko društvo (SED) v SEM; srečanja, etnološki večeri, predstavitve (6 dogodkov)
- SEM kot Koordinator nesnovne kulturne dediščine; srečanja, delovne skupine (4 srečanja)
- Projektni dan Gimnazije Bežigrad v SEM
- Srečanje delovne skupine za Rokodelstvo
- Sagaramatha Day / Dan Sagaramathe; dogodek s priložnostno fotografsko razstavo zakoncev Štremfelj: Nepalski vrhovi
- Religija in duhovnost v digitalni dobi (SEM kot koordinator in gostitelj)
- Letni koncert Folk Slovenija s predavanjem
- Življenje Skuškov zbirke, projektni srečanja (SEM kot koordinator in gostitelj)
- Srečanje študentov UL OEiKA
- Srečanje Slovensko-kitajskega poslovnega sveta
- Dan specialnih knjižnic
- Sprejem slovenskih paraolimpijcev s predsednikom Vlade in ministrom za gospodarstvo
- Oddaja prostora za zunanje naročnike (16 dogodkov)
- Strokovna in javna vodstva za posebne obiske (10 vodstev)
- Dnevi odprtih vrat v SEM (18 dni odprtih vrat):
- Posebne akcije s prostim vstopom:

- Sodelovanje v 2 vseslovenskih spletnih akcijah muzejev in galerij #naprejevpretelkost (14 spletnih dogodkov)
- Filmski večer z obujanjem spominov: ob 60-letnici odprtja Muzeja neevropskih kultur Goričane
- Ustvarjanje vednosti o zunajevropskem drugem v muzejskem prostoru: predavanje za študente Oddelka za zgodovino, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, 24. maj 2024
- Ustvarjanje znanja o Drugem: zunajevropske zbirke v obdobju neuvrščenosti: gostujoče predavanje v okviru predmeta Postkolonialne teorije in socialne prakse, 2. stopnja Oddelka za antropologijo in kulturne študije, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, 14. maj 2024
- Slovenija je postala moja (druga) domovina, pogovor z gosti ob razstavi Prepletenost svetov (Koki Veber, Arkan Al Nawas, Robert Yebuah)
- Dokumentarni film v Kinodvoru - Neuvrščeni: Dosje Labudović; pogovor z režiserko Milo Turajlić in Tino Palaić; ob razstavi Prepletenost svetov; 19. junij 2024

Skupaj smo v sklopu dodatnih programov, namenjenih popularizaciji, izvedli 106 dogodkov.

Dostopnost za gibalno in senzorno ovirane obiskovalce

V letu 2024 smo uspešno izvedli:

- III. faza označevalnega sistema muzeja (dodatni tlorisi in usmerjevalne table, puščice, piktogrami),
- Dodatna in delno prenovljena osvetlitev razstavišč, velikosti in barve napisov, redna uporaba kopij muzejskih predmetov pri izvedbah programov,
- Vključevanje skupin za različne skupine, vključevanje mentorjev in vodnikov senzorno in gibalno oviranih oseb,
- QR kode, virtualni sprehodi (dostop do razstav od doma).

Mednarodni projekti

V letu 2024 je SEM sodeloval v treh EU projektih in treh ARIS projektih.

EU projekti:

- Sledovi kot agenda za raziskovanje podnebnih sprememb, tehnologij in družbene pravičnosti – TRACTS (28. oktober 2021 – 27. oktober 2025) je projekt, ki ga financira COST Action, združuje pa raziskovalce in strokovnjake, ki se posvečajo raziskovanju kulturne dediščine s poudarkom na podnebnih spremembah, tehnologijah in družbeni pravičnosti.

- Projekt Ples kot nesnovna kulturna dediščina: Novi modeli omogočanja participativnih plesnih dogodkov (Dance as ICH) (1. junij 2022 – 30. november 2025) sofinancira EU v okviru programa Ustvarjalna Evropa. Sodelujoči raziskujejo plesno izročilo kot nesnovno kulturno dediščino in povezave med plesnimi skupnostmi, muzeji, dediščinskimi inštitucijami in javnostjo.
- Projekt Come together! (Združimo se!): Spodbujanje socialno vključujočega izobraževanja o podnebnih spremembah za odrasle (13. november 2023 – 12. november 2025) sofinancira program ERASMUS+. Projektni partnerji razvijajo družbeno vključujoče neformalno izobraževanje za odrasle o podnebnih spremembah.

ARIS projekti:

- Življenje Skuškov zbirke: od dnevne sobe do virtualnega muzeja (1. maj 2023 – 30. april 2026) je slovensko-avstrijski raziskovalni projekt, v katerem partnerji raziskujejo kitajsko zbirko Ivana Skuška ml., ki jo hrani SEM.
- Biti evropski in protikolonialen: utopični realizem jugoslovanskega neuvrščenega internacionalizma (1. oktober 2023 – 30. september 2026): raziskovalci se posvečajo raziskovanju delovanja jugoslovanskih akterjev in posameznih projektov na političnem, ekonomskem in kulturnem področju.
- Vonj in nesnovna kulturna dediščina (1. julij 2024 – 30. junij 2027): raziskovalci preučujejo vonj kot kulturni pojav in možnosti njegove uporabe v muzejih v Sloveniji.

Obisk muzeja

Od 1. januarja do 31. decembra 2024 je SEM obiskalo 25.614 obiskovalcev, od tega 7.445 obiskovalcev v skupinah (29 %) in 18.169 individualnih obiskovalcev (71 %). Glede na preteklo leto je obisk manjši za 4,65 % (v letu 2023 je SEM beležil 26.864 obiskovalcev). Pri tem je potrebno upoštevati, da so tri razstavišča v letu 2024 bila več mesecev v delu in zaprta (po zaprtju razstave Sveti konji – nebesni jezdec in pred odprtjem razstave Azija sredi Ljubljane, pripravljala se je stalna razstava Človek in čas: Od ponedeljka do večnosti; po zaprtju razstave Ljudska umetnost in pred odprtjem razstave Maksim Gaspari). Ocenjeno število obiskovalcev, ki niso prejeli vstopnice je 1050 obiskovalcev na odprtjih in 5400 obiskovalcev v upravni hiši, kjer obisk beležimo brez izdaje vstopnic.

Med individualnimi obiskovalci SEM beleži 29.5 % delež tujih obiskovalcev. Obisk mladih obiskovalcev (otroci, mladina – izven obiska v skupinah) ostaja na primerljivi ravni, in sicer letos predstavlja cca 17.3 % vseh obiskovalcev. Največji obisk SEM še vedno beleži na dneve, ko je vstop v muzej prost.

Največ organiziranega skupinskega obiska SEM beleži marca in novembra. Največji delež skupin, ki obiskujejo SEM, so osnovnošolske skupine, sledijo srednješolske skupine in fakultete. Izmed programov za otroke je bil najbolj obiskan Počitniški 3M in četrtkove Rdeče niti ter sobotne delavnice.

Obisk spletne strani SEM

SEM skrbi za dve spletni strani. Spletno stran muzeja (www.etno-muzej.si) je v letu 2024 obiskalo 162.935 uporabnikov, spletno stran NKD (<http://www.nesnovnadediscina.si/>) pa 9.386 uporabnikov. Skupaj je obe strani obiskalo 172.321 uporabnikov, kar je več kot v preteklih letih. Opažamo, da je vlaganje v bogato vsebino spletne strani, za katero namensko skrbita tudi urednika obeh spletnih strani ter bdita nad tem, da so vsebine na straneh smiselne, povezane in da se nadgrajujejo. V letu 2025 načrtujemo s tem tudi nadaljevati, ko načrtujemo prenovo vmesnika za spletno stran muzeja, ki jo je zaradi nadgradnje sistema potrebno zamenjati. To bo predstavljalo večjo investicijo, a je zaradi zgoraj omenjenega več kot smiselna. Muzej redno komunicira tudi s približno 16.017 sledilci na družbenih omrežjih, ki dnevno sledijo objavam muzeja, s katerimi smo v letu 2024 delili kar 1.744 vsebin.

Komunikacijske in promocijske aktivnosti

Komunikacijske in promocijske aktivnosti so bile usmerjene v 3 smeri: splošno promocijo muzeja, promocijo razstav in promocijo programa. Za posamezne razstave in projekte je muzej izdelal medijske načrte, ki so bili izvedeni mesečno in so se sproti prilagajali aktualnemu programu in dogodkom. SEM je v letu 2024 pripravil 15 sporočil za javnost. Pri komuniciranju je redno upošteval vidnost Ministrstva za kulturo kot glavnega financerja.

Pojavnost v medijih

SEM se je od 1. januarja do 31. decembra 2024 pojavil v več kot 264 medijih z 1.175 objavami - neplačane objave (za primerjavo: v letu 2023, ko je obeleževal svojo 100-letnico obstoja, se je SEM pojavil v 277 medijih s 1.170 objavami). Največ objav v letu 2024 je bilo na spletu (729 ali 62 %), sledijo objave v tiskanih medijih (275 ali 23%), na radiu (130 ali 11%) in televiziji (41 ali 4 %). Delež pojavnosti v medijskem prostoru je največji na družbenih omrežjih (60 %), sledijo medijske objave na spletu (25 %) in v tiskanih medijih (9 %), objave na radiu zajemajo 5% delež in na televiziji 1%.

Družbena omrežja in splet

V letu 2024 je SEM nadaljeval z brezplačnim komuniciranjem preko spleta, ki predstavlja pomemben del muzejske komunikacije in promocije. Izvedeno je bilo obsežno in uspešno

komuniciranje z javnostjo na treh družbenih omrežjih. V letu 2024 je SEM imel na družbenih omrežjih okoli 1.744 neplačanih objav (Facebook okoli 11.500 sledilcev, okoli 500 objav in okoli 250 storyjev; X (Twitter) 2.257 sledilcev in 356 objav; Instagram 2.260 sledilcev in 304 objav in okoli 334 storyjev).

Oglaševanje (plačano ali kompenzacijsko)

V letu 2024 je Slovenski etnografski muzej (SEM) odprl tri odmevne razstave (stalno razstavo Človek in čas: Od ponedeljka do večnosti; občasni razstavi Azija sredi Ljubljane in Maksim Gaspari, ki so bile v središču strategije komuniciranja in promocije muzeja. Dosegli smo bogato medijsko pokritje teh projektov in posledično visok delež obiskovalcev.

Zaradi omejenih sredstev se je muzej pri oglaševanju zanašal na preverjene in stroškovno učinkovite oglaševalske akcije. Skupaj je izvedel 42 oglasov in okoli 270 bannerjev za družbena omrežja. SEM se je v letu 2024 pojavil z 10 tiskanimi oglasi (časopisni oglasi), 4-krat na plakatnih mestih (TAM TAM, avtobus, pročelje SEM, ...), 1-krat na radijskem oglasu, 27-krat je objavil plačljiv oglas na omrežju Facebook, izdal je 2 promocijski kartici, 2 zloženk, plakate za 6 razstav, pripravil 6 promocijskih videov, 6 promocijskih gradiv.

Investicije

Vsi odkupi po odločbah MK so bili realizirani.

- Z zaključkom III. faze označevalnega sistema muzeja smo muzej opremili z dodatnimi tlorisi in usmerjevalnimi tablam, puščicami in piktogrami. Na ta način smo povečali dostopnost za gibalno in senzorno ovirane obiskovalce.
- Izvedeno investicijsko vzdrževanje je omogočilo večjo energetske učinkovitost razstavne in upravne hiše, zagotavljanje varnosti pri delu, izboljšanje izkušnje obiskovalcev, zagotavljanje ustreznih delovnih pogojev za zaposlene, ustrežnejše pogoje za hranjenje kulturne dediščine, povečanje dostopnosti dediščine in trajnostno skrb za okolje.
- Zamenjati je bilo potrebno celotno krmilje v kompletu z jaškovno instalacijo in novimi jaškovnimi pozivi, ker zaradi starosti sistema prihaja do okvar in rezervni deli niso več dobavljivi. Z menjavo krmilne omarice ter dodatnim varovanjem kabine s fotozaveso smo dosegli večjo varnost uporabnikov.
- Z menjavo regulatorjev za ogrevanje in klime, frekvenčnikov za krmiljenje ventilatorjev klimatov ter sanacijo tesnjenja 2 hladilnega kroga na agregatu smo izboljšali in optimizirali sistem ogrevanja in hlajenja ter s tem boljše pogoje za hranjenje predmetov kot tudi ugodje zaposlenih in obiskovalcev.
- Z menjavo poškodovane kritine in sanacijo oken smo kot dober gospodar poskrbeli za preprečitev zamakanja in nadaljnje propadanje materialov.

- Z investicijo v varnostni sistem smo povečali varnost dragocenih muzealij na dveh razstavah.
- Z investicijama osnovni sistem za monitoring dislocirane enote - depo Tržič in ureditev depoja za fotografijo ter filme smo povečali varnost in racionalizacijo intervencijskih prihodov ob sprožitvi alarma v Tržiču ter pridobili nov namenski prostor, ki ima ustrezno klimo in bo namenjen hrambi fotografskega gradiva.
- Z investicijami za nakup reflektorjev, vitrin in projektorja s predvajalnikom smo nadomestili odrabljeno in amortizirano razstavno tehniko.

Finančno poslovanje (komentar obrazca Finančno poročilo za leto 2024 po denarnem toku)

V letu 2024 je muzej imel 2.458.151,62 € prihodkov in 2.498.136,96 € odhodkov po denarnem toku, kar pomeni presežek odhodkov v višini 39.985,34 €. Prihodki po denarnem toku so se v primerjavi s predhodnim letom povečali za 11,20 % in ravno tako odhodki za 11,90 %. Posledično se je negativni izid denarnega toka v primerjavi s predhodnim letom povečal.

Največji delež prihodkov, 90,41 % glede na celotne prihodke, predstavljajo prihodki iz sredstev javnih financ. Sledijo jim drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe, v deležu 8,35 % ter prihodki iz tržne dejavnosti z 1,24 % deležem.

Med vsemi stroški največji del predstavljajo stroški za plače zaposlenih in sicer 54,31 %. Glede na preteklo leto so se stroški plač povečali za 6,2 %. Takoj za njimi so izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe v deležu 41,19 %. Ti so se glede na lansko leto povečali za 20,44 %. Med slednjimi predstavljajo največji delež splošni stroški delovanja (563.266 €) in so višji od lani za 14,94 %. Ravno tako so se povečali tudi programski materialni stroški.

Nastanek morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela (po potrebi)

- V okviru Javnega programa SEM 2024 zaradi tehničnih težav z razstavnim predmetom ni bila izvedena osebna razstava rokodelca in modelarja kot dopolnjevanje vsebin stalne razstave Človek in čas. Ker z lokalno skupnostjo ni prišlo do dokončnega dogovora je odpadla tudi razstava Na obisku doma: Ob 60-letnici etnološke raziskave v Škocjanu in okolici. Zaradi odpovedi soorganizatorke dogodka je odpadel Etnobotanični seminar, ki smo ga pripravljali v sodelovanju z Vlasto Mlakar ter spremljajoča fotografska razstava Semena. Dodatno je muzej izvedel 3 manjše priložnostne razstave: Plavajoče oblike (ob Gregorjevem, v sodelovanju s Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo), razstavo Edinstven trenutek, enkratna priložnost (razstava o tradicionalni pripravi in pitju japonskega čaja; Društvo Urasenke Tankokai Slovenija v sodelovanju s SEM) in fotografska razstava Andrej in Marija Štremfelj: Nepalski vrhovi (ob nepalskem praznovanju Dan Sagarmathe).
- Inventarizacija predmetov je bila nekoliko manjša od načrtovane, kar je posledica dolgotrajne bolniške odsotnosti dveh kustosov. Kljub temu je bila inventarizacija s strani ostalih strokovnih delavcev večja od načrtovane, zato razlika med načrtovano in realizirano inventarizacijo ni velika. Pri inventarizaciji v dokumentaciji je bilo delo mnogokrat preseženo od načrtovanega, kar je posledica dobrega dela oddelka za dokumentacijo.
- Konserviranje in restavriranje je potekalo v skladu z načrtom in je preseglo načrtovan obseg.
- Z digitalizacijo smo povečali dostopnost gradiva, osredotočili smo se na nove spletne vsebine in aktivno objavljali na družbenih omrežjih.
- Proučevanja so potekala večino v skladu z načrtom, kljub temu pa nekaj proučevanj in izobraževanj ni bilo izvedeno. Pri proučevanju je muzej načrtoval in izvedel 60 raziskav. Del projektov, ki jih je načrtovala kustodinja, zaradi dolgotrajne (celoletne) bolniške odsotnosti zaposlene ni bilo izvedeno. Proučevanje in terensko delo se prilagaja terenu, ki je nepredvidljiv in ga ni moč povsem dobro načrtovati. Nekaj proučevanja je tako odpadlo tudi zaradi spremenjenih razmer na terenu. Kljub temu so ostali zaposleni opravili več proučevanj in smo v sklopu muzeja vseeno izvedli 60 projektov proučevanj.
- SEM kot Koordinator je v letu 2024 nadaljeval z revizijo Registra nesnovne kulturne dediščine. V letu 2024 smo predvideli 5 novih vpisov v Register nesnovne kulturne dediščine realiziranih je bilo 9 enot. Predlagali smo tudi 15 novih nosilcev k že vpisanim enotam nesnovne kulturne dediščine in 26 predlogov sprememb že vpisanih enot in nosilcev nesnovne kulturne dediščine.
- Zaradi dodatnih stroškov, ki so nastali pri postavljanju stalne razstave Človek in čas se je omejilo strošek za nakup strokovne literature. V programu je bilo načrtovan nakup: 100

monografskih publikacij in 18 serijskih publikacij, namesto tega je bil izveden nakup 37 monografskih publikacij in 5 serijskih publikacij.

- Ob razstavah Azija sredi Ljubljane: Življenje Skuškov zbirke in Maksim Gaspari: Ustvarjene podobe naroda sta bila predvidena tudi izida katalogov. Zaradi obilice dela, ki ga je muzej v letu 2024 imel z zaostankom razstave Človek in čas ter zaradi dolgotrajne bolniške odsotnosti kustosa smo se morali reorganizirati. Vsebina obeh katalogov je pripravljena, oba kataloga sta v fazi oblikovanja in naj bi izšla v letu 2025.

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev v primerjavi z doseženimi cilji iz poročila preteklega leta ali več preteklih let – za tiste kategorije, katerih načrtovanje in uresničevanje spremljamo vsako leto in po isti metodiki;

Kazalniki rezultatov glede na pretekla leta:

	v letu 2023	v letu 2024	
Inventarizacija	1314	3631	276%
Konserviranje	349	713	204%
Restavriranje	218	155	71%
Število izdanih vstopnic - vse vstopnice	26864	25614	95%
Število izdanih vstopnic - tujci	8511	7546	89%
Število izdanih vstopnic - brezplačne vstopnice	11375	10953	96%
Pedagoško-andragoške vsebine	625	678	108%
spletnih obiskovalcev	150000	172321	115%
sledilci na družbenih omrežjih	14200	16017	113%
spletnih vsebin	1545	1744	113%
objave v medijih - število medijev	277	264	95%
objave v medijih - število objav	1170	1175	100%
objave v medijih - objave v tiskanih medijih	308	275	89%
objave v medijih - radio	148	130	88%
objave v medijih - TV	36	41	114%

Glede na rezultate kazalnikov lahko ocenimo leto 2024 kot uspešno. Delež inventarizacije in preventivne konservacije se je močno zvečal. Konservacija je odraz predvsem velike dinamike na področju postavljanja razstav in posledično velikega števila predmetov, ki so bili potrebni obdelave. Visok delež inventarizacije je posledica predvsem zelo uspešnega dela Oddelka za dokumentacijo, ki pa je bil v letu 2023 preobremenjen z delom na stalni razstavi in zato v letu 2023 niti ni dosegel zastavljenega cilja. Število restavriranih predmetov je manjše od načrtovanega zaradi preobremenjenosti Oddelka za restavriranje in konserviranje s pomočjo pri postavljanju razstav.

Število prodanih vstopnic je manjše od leta 2023. Leto 2023 je bilo zaradi stoletnice muzeja zelo odmevno, kar se je poznalo tudi na obisku. Poleg tega je v letu 2024 zaradi postavljanja nove

razstave in dveh večjih občasnih razstav dlje časa večji del muzeja ostajal zaprt za obiskovalce, kar se pozna tudi na obisku.

Število pedagoško-andragoških vsebin in dejavnosti se je v primerjavi z letom 2023 povečalo, kar je odraz novih muzejskih razstav in s tem novih vsebin za pedagoško-andragoške dejavnosti.

Obisk in dejavnosti na spletu in družbenih omrežjih so večje od leta 2023. Kljub splošnemu trendu večanja tovrstnih vsebin se veča tudi konkurenca, zato je večanje odstotka kljub temu tudi odraz kvalitetnega in kontinuiranega podajanja vsebin.

Objave v medijih so na približno enakem nivoju kot v letu 2023. Če upoštevamo, da je bil muzej v letu 2023 zaradi stoletnice muzeja precej dobro medijsko podprt gre za velik uspeh Službe za javne programe in komuniciranje, da je nivo iz leta 2023 obdržala oz. nadaljevala.

Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja glede na opredeljene standarde in merila, kot jih je predpisalo pristojno ministrstvo oz. župan (op. ni treba, v kolikor ni predpisanih meril) in ukrepe za izboljšanje učinkovitosti ter kvalitete poslovanja posrednega uporabnika. Priporočljivo je, da si vsak javni zavod za merjenje dosežkov pripravi svoje lastne kazalnike, ki odražajo pogoje delovanja, posebnosti dejavnosti in razmere pri delu

Gospodarnost in učinkovitost skušamo zagotavljati tako z notranje organizacijskimi ukrepi kot tudi z upoštevanjem standardov, meril ter zakonodaje (Zakon o javnem naročanju ZJN-2, Pravilnik o računovodstvu SEM). Za dobavo materiala in izvajanje storitev pridobivamo ponudbe in izbiramo najugodnejše.

Stroški plač so določeni v ZSPJS ter s Kolektivno pogodbo za kulturne dejavnosti in nanje management ne more bistveno vplivati. V letu 2024 sta bili dve dolgotrajni bolniški odsotnosti, ki sta tudi pomembno vplivali na realizacijo programa.

Skrbno sledimo porabi energije za ogrevanje in racionaliziramo z zagonom le te, dokler se temperature ne spustijo pod mejo vzdržnega, zlasti v razstavnih hišah. Izboljšali smo učinkovitost ogrevalnega sistema z odstranitvijo pregrad pred paneli. Ob praznikih, ko je med njimi le en dan deloven, smo uvedli kolektivni dopust in v tem času izklapljali ogrevanje.

Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora posrednega uporabnika

V SEM si prizadevamo za čim bolj učinkovit sistem finančnega poslovanja ter notranjih kontrol. Pri načrtovanju, izvrševanju, računovodstvu, poročanju in varovanju sledimo ciljem preglednosti, uspešnosti, učinkovitosti in gospodarnosti. Tudi v letu 2024 je bil poudarek na spremljanju stroškov na programskih vsebinah in pri izvajanju obsežnejših investicijskih vzdrževanj ter nakupov opreme.

Uporabljamo sistem stroškovnih mest za projekte in stroškovnih nosilcev za sklope financiranja. Za leto 2024 je bila izvedena notranja revizija, poročilo je v pripravi.

Pojasnila na področjih, kjer zastavljeni cilji niso bili doseženi, zakaj cilji niso bili doseženi. Pojasnila morajo vsebovati seznam ukrepov in terminski načrt za doseganje zastavljenih ciljev in predloge novih ciljev ali ukrepov, če zastavljeni cilji niso izvedljivi

Cilji zastavljeni v Programu SEM za leto 2024 so bili v večjem delu realizirani, je pa prišlo do nekaterih manjših odstopanj.

Inventarizacija predmetov je bila zaradi dolgotrajnih bolniških odsotnosti nekoliko manjša od načrtovane, a so na delovnem mestu prisotni kustosi opravili več inventarizacije od načrtovane. Za povečanje učinkovitosti bi potrebovali več zaposlenih.

Kljub manjši inventarizaciji predmetov je Oddelek za dokumentacijo opravil več od načrtovanega in tako skupno število inventariziranih predmetov dvignil nad načrtovano.

Določena izobraževanja, ki so bila načrtovana v letu 2024, niso bila izvedena. Gre predvsem za izobraževanja v Oddelku za konserviranje in restavriranje, kjer so bili zaposleni zaradi preobremenjenosti z delom pri postavitvi razstav preobremenjeni in se izobraževanj niso mogli udeležiti. Glede na to, da potreba po izobraževanju zaposlenih v tem oddelku ostaja načrtujemo, da jim v letu 2025 omogočimo čim več izobraževanj.

Ob razstavah Azija sredi Ljubljane: Življenje Skuškov zbirke in Maksim Gaspari: Ustvarjene podobe naroda sta bila načrtovana tudi izida katalogov, ki pa v letu 2024 nista izšla. Vsebinsko sta oba kataloga pripravljena, sta v fazi oblikovanja in bosta izšla v prvi polovici leta 2025.

Ocena učinkov poslovanja posrednega uporabnika na druga področja, predvsem na gospodarstvo, socialne razmere, varstvo okolja, regionalni razvoj in urejanje prostora in podobno

Slovenski etnografski muzej (SEM) kot steber družbenega in gospodarskega razvoja

Slovenski etnografski muzej (SEM) se v nacionalnem prostoru uveljavlja kot ključna kulturna ustanova, ki s svojim delovanjem pomembno prispeva k razvoju različnih družbenih in gospodarskih področij. Kot pomemben zaposlovalec in kupec blaga ter storitev SEM pozitivno vpliva na lokalno gospodarstvo, hkrati pa vzpostavlja močne povezave z gospodarskim sektorjem. V današnjih gospodarskih razmerah je njegova stabilnost in redno izpolnjevanje finančnih obveznosti še posebej cenjeno.

Obisk muzeja neposredno spodbuja prodajo izdelkov v obrtnih delavnicah muzeja ter povečuje obisk muzejske kavarne, ki jo upravljajo zasebni poslovni subjekti.

Razvoj muzejske trgovine in podpora lokalnim ustvarjalcem

Trgovina SEM je od leta 2021 prostor, kjer se s svojimi izdelki predstavlja in ponuja več kot 70 ustvarjalcev, s katerimi muzej sodeluje tudi pri oblikovanju muzejskega programa, vključno s predstavitvami, kreativnimi delavnicami in poustvarjanjem ob kulturnih dogodkih. Ta model sodelovanja ustvarjalcem omogoča dodaten zaslužek, prodaja v trgovini pa beleži pozitiven trend.

Družbena vključenost in trajnostni razvoj

SEM se uveljavlja kot družbeno aktivna ustanova, ki krepi svojo vključenost z omogočanjem delovanja društev v javnem interesu (SED, SKD, Čado, Ljudmila). Muzej aktivno spodbuja vseživljenjsko učenje z različnimi programi, kot so mediatorji v kulturi in programi za slušatelje Univerze za tretje življenjsko obdobje. S svojim raziskovalnim delom na področju tradicionalnih znanj o ekologiji, odnosu do narave in trajnostnem kmetovanju SEM prispeva k oblikovanju trajnostnih strategij in programov. Muzej redno sodeluje z nevladnimi organizacijami in posamezniki, ter je aktivno sodeluje pri dejavnostih implementacije in gradiva za Zakon o ohranjanju in razvoju rokodelstva (ZORR).

Bogata programska dejavnost SEM v letu 2024

Slovenski etnografski muzej (SEM) je v letu 2024 izvedel obsežen in raznolik program dogodkov, ki so prispevali k širjenju znanja, spodbujanju ustvarjalnosti in krepitvi družbene povezanosti.

Med ključnimi dosežki izstopajo:

- **13 strokovnih srečanj in javnih vodstev po razstavah z avtorji:** Ti dogodki so omogočili poglobljeno razumevanje muzejskih zbirk in razstav ter neposreden stik z ustvarjalci.
- **3 rokodelske delavnice za odrasle s priseljenkami:** Te delavnice so prispevale k medkulturnemu povezovanju in spodbujanju rokodelskih znanj.
- **9 predavanj, simpozijev, okroglih miz in pogovorov:** Ti dogodki so obravnavali aktualne teme s področja etnologije, kulturne dediščine in družbe.
- **2 projekciji filmov v SEM:** Filmski projekciji sta obogatili program muzeja in ponudile nov način doživljanja kulturne dediščine.
- **Predstavitev knjige "Skrivno življenje krav":** Ta dogodek je spodbudil razmislek o pomenu trajnostnega kmetovanja in odnosu do narave.
- **3 seminarji za vzgojitelje in učitelje:** Ti seminarji so prispevali k prenosu muzejskih znanj v izobraževalni proces.
- **Številni drugi programi za odrasle:** Muzej je izvedel še vrsto drugih dogodkov, ki so bili namenjeni različnim ciljnim skupinam in interesom.

S to raznoliko programsko dejavnostjo je SEM potrdil svojo vlogo pomembnega kulturnega središča, ki aktivno prispeva k razvoju družbe in širjenju znanja.

Podpora strokovnim združenjem in izobraževanje

V letu 2024 je SEM brezplačno oddal prostore v upravni hiši stanovskim društvom, kot so Slovensko etnološko društvo, Skupnost muzejev Slovenije, Slovensko muzejsko društvo, ICOM Slovenija in Ministrstvo za kulturo.

V letu 2024 je muzej s sredstvi ARIS financiral delo kustosinje za določen čas. Študentom Univerze v Ljubljani, NTF, nudi prakso pri muzejskem fotografu. V Oddelku za dokumentacijo se je ena oseba usposabljala na delovnem mestu (zaposlitvena rehabilitacija) preko podjetja CenterKontura d.o.o.

Praktično usposabljanje študentov in krepitev muzejske skupnosti

Študenti etnologije in kulturne antropologije ter drugih družboslovnih smeri opravljajo delo na recepciji, kar jim omogoča vpogled v muzejsko delo in prispeva k širjenju kroga obiskovalcev. SEM nudi študijsko prakso študentom slovenskih in tujih fakultet ter se vključuje v redne študijske programe, s čimer prispeva k pridobivanju znanj za njihovo poklicno pot.

Aktivnosti na muzejski ploščadi Metelkova in sodelovanje z drugimi institucijami

V letu 2024 je SEM aktivno sodeloval pri oživljanju dogajanja na muzejski ploščadi Metelkova, tako samostojno kot v sodelovanju z drugimi institucijami. Muzej je nadaljeval z odpiranjem svojih prostorov za srečanja in dogodke različnih društev in združenj, kot so Slovensko etnološko društvo, ICOM Slovenija, Skupnost muzejev Slovenije, Društvo Chado Urasenke Slovenija in Specialne knjižnice Slovenije.

Druga pojasnila, ki vsebujejo analizo kadrovanja in investicijskih vlaganj

V letu 2024 smo za določen čas zaposlili eno sodelavko (kustos) s sredstvi iz projekta ARIS, dve sodelavki (kustos) na projektih ter eno za nadomeščanje bolniškega staleža. Za določen čas smo zaposlili osebo na delovnem mestu Muzejski informator iz lastnih sredstev ter tako skušali zagotoviti kontinuiteto dela ter sistemsko načrtovano vodenje muzejske trgovine. V decembru 2023 je odpoved delovnega razmerja podala glavna računovodkinja, za katero kljub dveh objavljenim javnim razpisom nismo dobili nadomestne zaposlitve. Marca 2024 smo podpisali pogodbo z zunanjim računovodskim servisom za obdobje 1 leta.

Investicijska vlaganja so bila izvedena v letu 2024 v skladu z DIP.

Ljubljana, 28.2.2025

Podpis direktorja in žig: